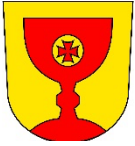

Yleisöluentoja Forssassa syyskaudella 2022

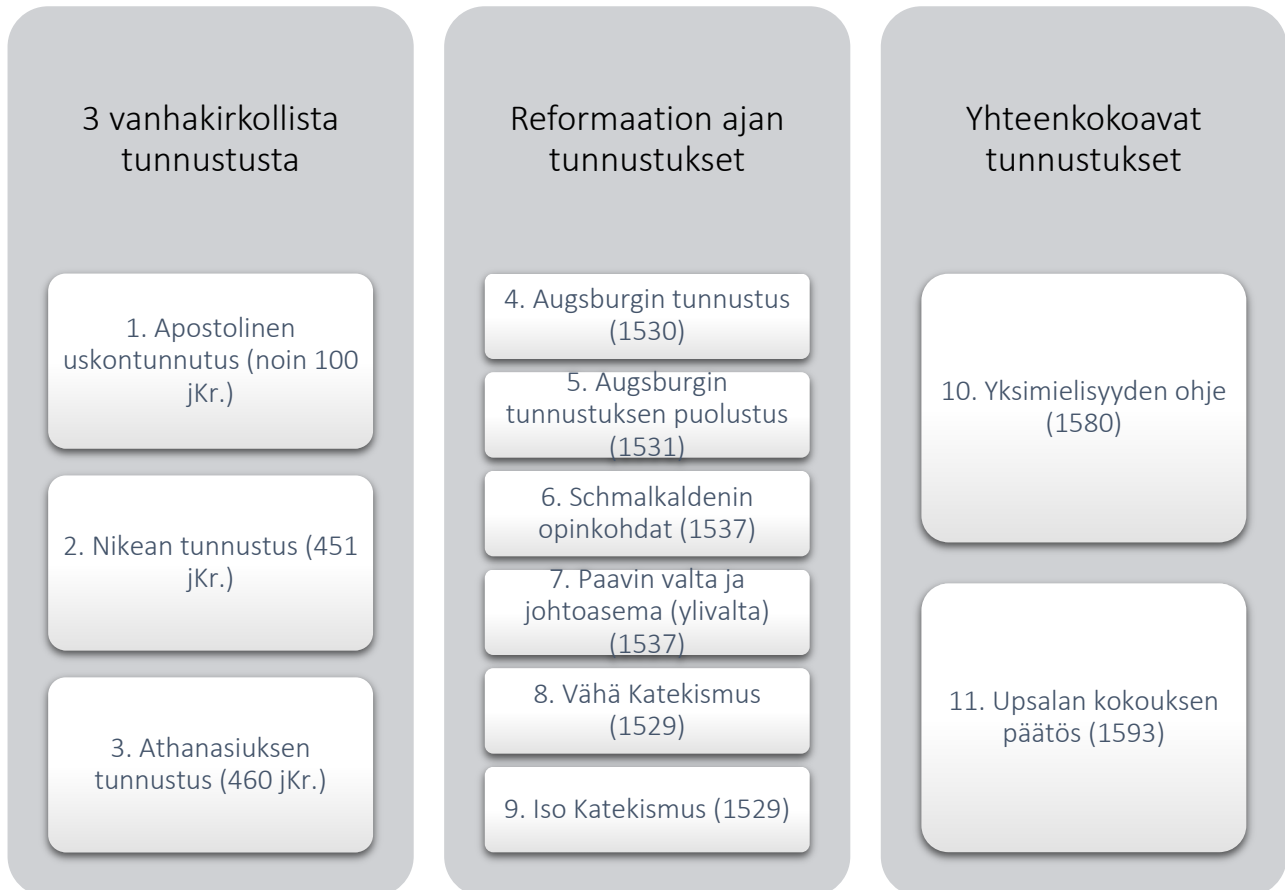
Aihe: Luterilaiset tunnustuskirjat (yleisluentosarja osa 2)
Paikka: Brander-Sali, Forssan kirjastotalon 2. kerros, Wahreninkatu 4A
Ajankohta: 23.9.2022 klo 15:00 – 16:30

Johdanto

- Kirkon tunnustus saa alkunsa Jeesuksen kysymyksestä: ”**Kenenkä te sanotte Minun olevan?**” (Matteus 16:15-16), johon apostoli Pietari vastasi: ”**Sinä olet Kristus, elävän Jumalan Poika.**” Näin ollen uskontunnustus on pohjimmiltaan ja alkuperältään vastaus Jeesuksen kysymykseen
- Tämä sama Jeesuksen kysymys kohtaa jokaisen ihmisen; ”*Todellisesti uskoa ja tunnustaa on yksi ja sama asia niin yksittäisen kristityn kuin koko kirkon kohdalla. Molemmissa on kyse Pyhän Hengen työstä.*” (Sasse H, 1949)
- Mitä tarkoitetaan sanalla ”tunnustus”?
  - Latinan ”symbolicum” = tuntomerkki, lippu, tunnussana, esimerkiksi ”Symbolum apostolicum”
  - Homologia = puhua samaa, esimerkiksi ”Pitäkäämme kiinni tunnustuksesta” (Heprealaiskirje 4:14)
- Tunnustus-sanalla kolme merkitystä:
  - Synnin tunnustaminen
  - Uskon tunnustaminen
  - Jumalan ylistäminen
- Tunnustus on ymmärrettävä kristillisen uskon jatkumona: ”Näin uskottiin alussa, näin uskomme yhä”
- Monet ajattelevat, että uskontunnustukset syntyvät siten, että joukko ihmisiä kokoontuu yhteen ja muotoilevat tunnustukset, joka on vähän kuin se minimi, johon kaikki voivat yhtyä; tämä on kuitenkin täysin väärä käsitys sillä Jumala itse ilmoittaa itsensä ja lahjoittaa uskon, sen oikean uskon, joka tunnustaa Jumalaa. Pyhä Henki Sanan kautta vaikuttaa sen, että oikea usko tunnustetaan. Jo ennen uskontunnustuksia uskovat ovat kiteyttäneet uskon säännön, uskon mallin, esimerkiksi apostoli Paavalin tavoin: ”**Mutta iankaikkiselle Kuninkaalle, katoamattomalle, näkymättömälle, ainoalle Jumalalle kunnia ja kirkkaus aina ja iankaikkisesti.**” (1. Timoteus 1:17)
- Meidän tulee myös muistaa, että Jumala itse antoi Vanhan Testamentin kirkolle tunnustuksen, sheman, joka kuuluu: ”**Kuule, Israel! Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi.**” (5. Mooseksen kirja 6:4)
- Uskonpuhdistaja Martti Luther kirjoitti paljon, mutta tässä keskitymme tunnustuskirjoihin, niiden sisältöön, kirjoitusajankohtaan ja historiaan ja pääsiasiallisiin laatioihin

1. Luterilaisen kirkon uskon ja opin tunnustustuskirjat kokonaisuudessaan

2. Lyhyt katsaus tunnustuskirjojen sisältöön ja syntyajankohtaan

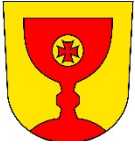
2.1 Apostolinen uskontunnustus

Apostolinen uskontunnustus on vanhakirkollisista tunnustuksista vanhin. Se on erityisesti kastetunnustus; tähän uskoon ja tunnustukseen sinut kastetaan.

2.2 Nikaian – Konstantinopolin tunnustus

Sen perusosa syntyi jo vuonna 325 Nikean kirkolliskokouksessa ja sitä täsmennettiin Khalkedonissa vuonna 381. Tämä tunnustus oli erityisen tärkeä Areiolaisen harhaopin torjumisessa; Areios väitti, ettei Kristus ollut Jumala, vaan että Kristus Poikana oli vähäisempi kuin isä. Sata vuotta myöhemmin tuli kuvioihin myös Nestoriaaninen harhaoppi, joka sekin opetti, että Kristus oli ”Jumalan instrumentti” mutta ei Jumala.

Tämän vuoksi Nikean-Konstantinopolin tunnustus korostaa Kristuksen Jumaluutta ja myös Pyhän Hengen Jumaluutta. Tätä tunnustusta käytetään messussa.

2.3 Athanasiuksen tunnustus

Athanasiuksen tunnustus on kaikkein laajin ja perusteellisin kolmesta vanhakirkollisesta tunnustuksesta. Se täsmentää erityisen tarkasti Jumalan kolminaisuutta. Tämä tunnustus oli myös tarpeellinen Arialaisen ja Nestoriaaninen harhan torjumiseksi. Se on laadittu noin 430 jKr.

2.4 Vähä-Katekismus (katekismus tulee sanasta katekeesis = opettaa; kasteoppilaan opetus)

Luther kirjoitti ja julkaisi Katekismukset jo vuonna 1529, siis ennen Augsburgin tunnustusta. Ne otettiin kuitenkin tunnustuskirjoihin mukaan myöhemmin 1500-luvulla.

Katekismukset syntyivät siitä tarpeesta, jonka Luther näki seurakunnissa, kun hän omalla kirkkoherran viranhoidon alueellaan näki, miten vähän tavallinen kansa tuns Raamattua ja kristillisen uskon keskeisiä asioita. Raamattuahan ei ollut, muutoin kuin vasta Lutherin kääntämänä, Saksan kielellä; messut oli toimitettu latinan kielellä.

2.5 Iso-Katekismus

Katekismuksen laajempi selitys, jossa käskyt, uskontunnustus, Isä meidän, kaste, ehtoollinen ja rippi ovat laajemmin selitetty.

2.6 Augsburgin tunnustus

Pääuskontunnustus, jonka 28 artiklaa Lutherin työtoveri Philip Melanchton esitti Augsburgin valtiopäivillä 1530 Saksin keisarille ja Katolisen kirkon edustajalle.

2.7 Augsburgin tunnustuksen puolustus

Augsburgin tunnustuksen puolustus esitettiin 1531. Se oli vastine Katolisen kirkon ”Kumoamus” kirjoitukseen. Puolustus on pitkä ja yksityiskohtainen, joka vastaa Kumoamuksen väittämiin.

2.8 Schmalkaldenin opinkohdat

Lutherin kirjoittama kirkolliskokoukseen, jota ei koskaan pidetty.

2.9 Paavin valta ja johtoasema

2.20 Yksimielisyyden ohje

Hyvin laajasti hyväksytyn oppikokonaisuuden tiivistelmä vuodelta 1580. Sen allerkijoitti noin 8 000 pappia ja alueidensa valtaherroja (ruhtinaita). Kirkkolakimme ensimmäinen pykälä on otettu tämän ensimmäisestä artiklasta.

2.10 Upsalan kokouksen päätös

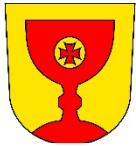
Ruotsi-Suomen kirkon päätös hyväksyä yllä mainitut tunnustuskirjat.

Harri Lammi, pastori, V.D.M.

Hyvän Paimenen luterilainen seurakunta, Loimaa

Pyhän Sanan luterilainen seurakunta, Forssa

Suomen Ev. Lut. Lähetyslippakunta

Lähteet:

- Cross F. L & Livinstone E.A (2005) The Oxford Dictionary of the Christian Church, 3rd. edition.
- Dulmen van A (2002) Martti Luther, elämä, teot ja kirjoitukset. (IdeaNova Oy)
- Hägglund B. (1985) Uskon malli. (SLEY-Kirjat)
- Preus J. A. O. (1992) Toinen Martti. Martin Chemnitzin elämä ja teologia. (Concordia)
- Sasse H. (1934) Olen luterilainen. (SLEY-kirjat)
- Sasse H. (1949). Kenen te sanotte minun olevan. Mitä tunnustuksella tarkoitetaan kirkossa? Aamutähti, nro. 2.(Suomen Luther-säätiö)
- Evangelis-luterilaisen kirkon tunnustuskirjat. (1998). (SLEY kirjat)